آینه

اعتماد

کنترل تخلفات در مسئله شنود

● **عبدالله رمضان‌زاده:** اقدام قطعی دولت در این زمینه می‌تواند این باشد که جلوی دستگاه‌های زیرمجموعه خود را بگیرد و اگر تخلفی کرده‌اند به دادگاه قضائی معرفی کند و همچنین آقای روحانی در جلساتی با سران قوا می‌تواند در تعامل با رئیس قوه قضاییه در محدودکردن دستگاه‌های امنیتی در مورد نقض حریم خصوصی افراد مذاکره کرده و به نتیجه برسد. در دولت اصلاحات آقای خاتمی مکانیزمی را بعد از ماجرای قتل‌های زنجیره‌ای و افشای آن توسط وزارت اطلاعات، برای کنترل شنودها تعیین کرد. آقای خاتمی در هماهنگی با قوه قضائیه قرار را بر این گذاشت که فقط یک نفر مسئول قاضی شنود در کشور شود که مرحوم آقای مروی که فردی مورد اعتماد، سالم و وجیه بودند به عنوان قاضی شنود تعیین شد و تنها ایشان اجازه شنود در سراسر کشور را می‌داد. همین امر سبب شده بود تا مقدار زیادی از خودمحوری دستگاه‌های امنیتی در این زمینه جلوگیری شود.

جوان

تنگناهای دستگاه قضا و یک ابتکار

● **عبدالله گنجی:** ...آنچه حتمی و قطعی است اینکه در دستگاه قضا همیشه فساد بوده است. حال باید پرسید آیا حمله به شخص رئیس قوه قضائیه یا شخصی‌کردن مسئله - و حتی حذف رئیس قوه قضائیه - به معنی پایان فساد در این دستگاه است؟ قطعا خیر.... مطالعه مصادیق نشان می‌دهد برخورد با دانه‌درشت‌ها در شش سال گذشته در کشور بی‌سابقه است و تنوع سیاسی آن هم عام‌شمول است. در مواجهه با دانه‌درشت‌های مذکور هنوز روحانی، خاتمی و جهانگیری (یک بار) در فضای عمومی کشور چیزی نگفته‌اند اما بی‌تابی و هجمه صرفا از سوی احمدی‌نژاد است، چرا؟ همگان می‌دانند رابطه رئیس دستگاه قضا با هاشمی و روحانی و خاتمی رابطه‌ای مطلوب نبوده است اما چرا آنان مانند احمدی‌نژاد به میدان مبارزه شخصی نیامدند؟ فرض احمدی‌نژاد - که حتما باور وی نیز هست - این است که «دولت‌های نهم و دهم پاک‌ترین دولت‌های بعد از انقلاب هستند». درست است که احمدی‌نژاد شخصا انسانی ساده‌زیست است اما او باور نمی‌کرد که اگر در جیب خود را دوخت همه جیب‌های اطراف دوخته نمی‌شود. امروز دستگاه قضا یک برگ برنده قابل فهم دارد که با دانه‌درشت‌ها برخورد کرده است اما اگر یک کار دیگری را هم بتواند ثابت کند واجد حمایت جدی است و آن اینکه ثابت کند روند مبارزه با فساد در درون دستگاه قضائی رو به رشد و امیدبخش است. قوه قضائیه باید دست به ابتکار بزند و دادگاه‌های اطرافیان احمدی‌نژاد را علنی برگزار کند - گرچه احمدی‌نژاد علنی‌بودن دادگاه زنجانی را هم کتمان کرد - اما علنی‌بودن دادگاه، بسیاری از ذهنیت‌ها را اصلاح می‌کند. حتی می‌توان برخی محورها را که نافی امنیت ملی یا عفت عمومی نیست علنی نکرد. اما برخی جلسات مالی را علنی کرد. اگرچه به قول اژه‌ای قانون اجازه پخش رسانه‌ای نمی‌دهد اما انجام علنی غیررسانه‌ای نیز واجد دفاع و مؤثر در اقناع اجتماعی است؛ راه دیگری وجود ندارد.

اطلاعات

گام محکم دولت

● به نظرم دکتر روحانی با سخنرانی اخیرش در سمینار حقوق شهروندی، گام محکمی بر زمین نهاد و سنت مرضیه و میراث مهمی برای دولتمردان پس از خود بر جای گذارد تا در مقابل مردم و رأی‌دهندگان پاسخگو باشند و مشخص شود که بودجه و دارایی و سرمایه‌های کشور چگونه و در کدام مراکز و نهادها خرج و مصرف می‌شود و مبادا به کنام‌های نامشخصی سرازیر شود که ما نمی‌شناسیم و کسی نمی‌تواند هزینه‌های آنها و دلایل اعتباراتشان را ردگیری و محاسبه نماید. پیش از سخنرانی اخیر که از جالب‌ترین خطابه‌ها و اعلام مواضع روحانی در تمام دوران ریاست‌جمهوری او محسوب می‌شود، انتشار جزئیات بودجه سال آینده و در واقع شفاف‌کردن بودجه در منظر عموم و مرآی ملت، اینک هنگام نقد و بررسی از یک سو و محاسبه و پاسخ‌گویی از سوی دیگر است.

آرمان

به‌جای «پشیمانم» باید از مسئولان توضیح بخواهند

● **محمدامین قانعی‌راد:** رفتار انفعالی در عرصه سیاست توسط شهروندان ایرانی نوعی تهدید به حساب می‌آید. زودامیدوارشدن یا دل‌بستن سریع به یک سیاست و یا وابستگی نامشروط به آن، در پس خود زودناامیدشدن و دلزدگی را میان مردم پدید می‌آورد. به‌جای اینکه نوعی سیاست مشروط بین مردم و سیاستمداران ایجاد شود، معمولا رابطه‌ای مطلق ایجاد می‌گردد و بار عاطفی زیادی نیز همراه خود دارد. بعضا نامزد تبدیل به نماد و قهرمانی می‌شود که کل امیدها را به او می‌بندند و به‌عنوان فردی مطلق به او دل‌سپردگی (حتی سرسپردگی) ایجاد می‌گردد. معمولا در چنین شرایطی با کوچک‌ترین رخداد و تغییر شرایط سریعا اعلام ناامیدی می‌کنند که خود نوعی رفتار انفعالی، عاطفی و موضعی است که از منطقی کلی و عقلانی تبعیت نمی‌کند.

politics@sharghdaily.ir

بررسی وضعیت سوریه و یمن در گفت‌وگو با سخنگوی منطقه‌ای کمیته بین‌المللی صلیب سرخ جهانی

برخی از شهرهای سوریه از روی نقشه حذف شده‌اند

عکس: امیر جدیدی، شرق

لیلا ابراهیمیان

«بی‌طرف»، «بی‌غرض» و «مستقل»؛ سه کلیدواژه‌ای است که سخنگوی منطقه‌ای کمیته بین‌المللی صلیب سرخ بارها به آن تأکید می‌کند؛ همان سه واژه طلایی که ذات صلیب سرخ به آن گره خورده است. رالف الحاج که حوزه کارش در خاورمیانه و خاور نزدیک است، می‌خواهد بی‌طرف باشد؛ از یمن، سوریه و عراق که می‌گوید، سعی می‌کند طرف هیچ‌یک از طرفین مخاصمه را نگیرد و چنین هم می‌کند. از یمن آمده؛ کشوری را تصویر می‌کند که در آن جنگ، درگیری، فقر، بیماری و وحشت بر سر مردم آوار شده است؛ زنان و کودکان در مخروبه‌های جنگ، از وبا و دیفتری می‌میرند و آتش جنگ در غیبت رسانه‌ها شعله‌ور است. حقایق بزرگ قلم گرفته می‌شوند و شیوه عمل قدرت‌های بزرگ برای جهانیان به‌موقع روشن نمی‌شود، جز تعداد کشته‌شده‌هایی که هر روز ضدونقیض اعلام می‌شود. الحاج از وضعیت یمن که می‌گوید، آن را با سوریه مقایسه می‌کند. شاید او دلخوش به وضع سوریه باشد؛ چون آنها حداقل راه‌حلی دشوار به اسم «پناهندگی» مقابل خود دارند و یمنی‌ها در شهرهای ویرانه خود محبوس شده‌اند. او وضعیت شهرهای یمن را اسف‌بار توصیف می‌کند: صنعا، حدیده، صعده و عدن، همه مثل هم هستند. اما سوریه هم در این هفت سال، روزهای دشواری را سپری کرده است؛ «شهرهایی مانند حلب، رمادی، فلوجه و موصل از روی نقشه حذف شده‌اند». او راه‌حل را نه در دست سازمان‌های بشردوست که در دست حاملان سلاح می‌داند. اما این همان راه‌حلی است که شاید هرگز جهان به خود نبیند.

◣ شما به‌تازگی از چند شهر یمن دیدن کرده‌اید؛ وضعیت آنجا را چگونه تحلیل می‌کنید؟

حوادث در یمن را نمی‌توان پیش‌بینی کرد؛ آنچه در هفته‌ها و روزهای اخیر اتفاق افتاده، باعث افزایش درگیری‌هایی به‌ویژه در شهر صنعا شده که دفتر مرکزی صلیب سرخ هم در آنجا قرار دارد. وضعیت این شهر باعث مرگ خیلی از مردم شده است.

◣ آیا برآوردی از وضعیت شهرهای یمن دارید؟ در کدام شهرها وضعیت وخیم‌تر یا ابعاد انسانی تخریب‌ها بیشتر است؟

اگرچه در روزهای اخیر وضعیت تاحدودی بهتر شده، اما در صنعا شرایط خیلی بدتر شده است؛ حمله‌های هوایی هنوز هم ادامه دارد. اعضای کمیته بین‌المللی صلیب سرخ توانسته‌اند در این وضعیت، در شهر جابه‌جا شوند و کمک‌های بشردوستانه را به بیمارستان‌ها برسانند. فعالیت گروه‌های بشردوستانه هم تحت‌تأثیر این درگیری‌هاست. اما وقتی درباره موقعیت عمومی یمن صحبت می‌کنیم، حدود سه میلیون یمنی در داخل این کشور به دلیل ادامه‌دارشدن درگیری‌ها جابه‌جا شده‌اند. به این معنی که این افراد منابع درآمدی خود را از دست داده‌اند. خیلی از مردم در شرایط حاضر در خطر بیماری قرار گرفته‌اند. دیفتری و وبا در این کشور همه‌گیر شده است و حدود یک میلیون نفر به بیماری وبا مبتلا شده‌اند. درباره تعداد کشته‌شده‌ها از ابتدای جنگ، اعداد مختلفی ذکر شده است. تخمین زده می‌شود جنگ یمن حدود ۱۰ هزار کشته و ده‌ها هزار زخمی برجای گذاشته است. زیربناهای مهمی که برای زندگی معمولی لازم است، در این کشور به‌طور گسترده تخریب شده است. بیمارستان‌ها، پل‌ها، ساختمان‌ها، شبکه آبیاری و مکان‌های تولید برق خراب شده است. برای اینکه به شما تصویری از وضعیت بد شرایط درمانی- بهداشتی یمن ارائه دهم، باید گفت تقریبا روزانه حدود ۲۰ نفر مرد، زن و بچه به دلیل بیماری‌هایی که به‌راحتی می‌توان از آنها پیشگیری کرد، از دنیا می‌روند. اینها به دلیل شرایط بد بهداشتی- درمانی اتفاق می‌افتد درحالی‌که در صورت فعال‌بودن سیستم درمانی، می‌توان این مرگ‌ومیر را درمان کرد. حدود ۱۵۰ مرکز درمانی تخریب‌شده است و حدود ۵۰ درصد از مراکز درمانی در یمن کار نمی‌کند. اگر این وضعیت را به شیوع وبا در اردیبهشت ربط دهیم، می‌توانیم تصویر واقعی‌تری از فاجعه انسانی در آنجا ارائه دهیم. این فاجعه کاملا به دست انسان به وجود آمده است.

◣ دفاتر صلیب سرخ در کدام شهرهای یمن فعال است؟

دفتر سازمان صلیب سرخ جهانی در صنعا، صعده و تعز دایر است و به‌تازگی دفتر جدیدی در حدیده فعال‌شده است. اما ما مجبور شده‌ایم دفتر عدن را تعطیل کنیم. مشکلی که به‌تازگی اضافه شده، بحث بسته‌شدن مرزهای هوایی و زمینی است؛ اگرچه وضعیت انسداد نسبت به گذشته تا حدی بهتر شده است؛ اما همچنان مشکل انتقال مایحتاج و ملزومات بشردوستانه به یمن وجود دارد. به دلیل جنگ و شرایط انسداد مرزی و شروع مجدد درگیری یکی از بزرگ‌ترین انبارهای صلیب سرخ ویران شد. این به معنای آن است که باید انبار جدیدی ساخته شود، یخچال جدیدی آورده شود و ژنراتورهای جدیدی به اینجا منتقل شود تا بتوان این داروها را حفظ کرد. خیلی از داروها در شرایط حاضر یمن مورد نیاز بود، ولی متأسفانه به دلیل تخریب انبارها از بین رفت.

◣ آیا بسته‌شدن مرزهای هوایی و زمینی بر کمک‌های امدادی صلیب سرخ تأثیر دارد، یا قواعد دیگری بر روند اعزام کمک‌های بشردوستانه حاکم است؟

وقتی انسداد مرزی حاکم باشد، حتی کمک‌های بشردوستانه هم با اشکلاتی روبه‌رو می‌شود. البته الان وضعیت تاحدودی بهتر شده است؛ اما این به معنای وضعیت ایده‌آل نیست. درواقع در شرایطی که وجود دارد، کمک‌های بشردوستانه از مسیر اردن وارد عربستان و بعد از آنجا به یمن و به شهر حدیده می‌رود. این حد از کمک کافی نیست. باید بندرها و فرودگاه‌ها به‌طور منظم کار کنند تا بتوان ملزومات مورد نیاز را به این کشور وارد کرد. در این میان، بحث سوخت خیلی مهم است. باید بیمارستان‌ها برای ادامه فعالیت بتوانند برق داشته باشند. در اینجا بحث تصفیه‌خانه‌ها و آب‌های تصفیه‌شده خیلی اهمیت دارد. مردم به آب و سوخت نیاز دارند. آنچه کمیته بین‌المللی صلیب سرخ نیاز دارد، این است شرکت‌ها به صورت طبیعی کار کنند تا بازار از ملزومات مورد نیاز مردم پر شده و کمک‌های بشردوستانه بدون مانع وارد یمن شوند. این کمک‌ها هم می‌توانند از طریق صلیب سرخ و هم از سایر نهادهای بین‌المللی به یمن ارسال شوند.

◣ این مانع بیشتر از طریق عربستان اعمال می‌شود یا شرایط داخلی یمن هم بر این محدودیت‌ها تأثیرگذار است؟

درحال‌حاضر بحث بسته‌شدن مرزها مهم است؛ حتی بدون بسته‌شدن مرزها، درگیری مداوم شهری، مانع بزرگ عملیات بشردوستانه است؛ کسانی که در خط مقدم درگیری هستند، در معرض خطر هستند. درگیری در داخل مانع حرکت بین شهرها می‌شود تا آن‌طورکه باید کمک‌های بشردوستانه را در کشور به نیازمندها نرسانیم. برای مثال کسانی که در خط مقدم درگیری هستند، برای کمک به آنها باید با طرفین دعوا گفت‌وگو کنیم و با آنها هماهنگ شویم. وقتی شدت درگیری بیشتر می‌شود، حتما هزینه کمک‌های بشردوستانه برای صلیب سرخ جهانی و بقیه سازمان‌های بشردوستانه بین‌المللی بیشتر می‌شود. به دلیل افزایش درگیری در صنعا کمیته بین‌المللی نیروی انسانی خود را به نصف کاهش داده است. این به‌معنی کاهش عملیات بشردوستانه است. اگر جنگ بدون توجه به حقوق غیرنظامی‌ها ادامه یابد عملیات بشردوستانه دچار مشکل می‌شود. این چالش اصلی ما در یمن و سوریه است.

◣ بهانه اصلی ورود سازمان صلیب سرخ به کشورها با ذات جنگ عجین است؛ چگونه طرف‌های مخاصمه با صلیب سرخ وارد تعامل می‌شوند؟

تنها راهی که برای انجام عملیات بشردوستانه وجود دارد، گفت‌وگوی مداوم با همه طرف‌های درگیر است. ما با همه طرف‌های درگیر مدام گفت‌وگو می‌کنیم تا بتوانیم این عملیات را انجام دهیم. بدون رضایت طرفین دعوا عملیات بشردوستانه ممکن نخواهد بود. یا به دلیل عدم امنیت کارکنان بشردوست کارها غیرممکن می‌شود. ما باید با گفت‌وگو شرایط را برای رساندن عملیات بشردوستانه مناسب کنیم و از نتیجه امنیت کارکنان سازمان مطمئن شویم.

◣ کدام طرف حین گفت‌وگو راحت‌تر از کمک‌های بشردوستانه استقبال می‌کند؟ یا مانع‌تراشی از سمت‌وسوی کدام طرف است؟

ما نمی‌توانیم درباره اینکه چه کسی بیشتر با ما همکاری می‌کند یا همکاری نمی‌کند، حرف بزنیم؛ ما همیشه درگیر گفت‌وگو با طرفین هستیم. به‌محض اینکه گفت‌وگوهای ما با یک طرف به مانع برخورد کند، عملیات بشردوستانه ما به‌شدت محدود می‌شود. ما دوست نداریم این اتفاق بیفتد. چون بی‌طرفی کمک‌های ما را زیر سؤال می‌برد. ما واقعا نمی‌توانیم بگوییم چه کسی و کجا همکاری نمی‌کند. ما آنچه به طرفین درگیری یادآوری می‌کنیم، وضعیت غیرنظامی‌هاست که در آن شرایط مسلحانه گیر افتاده‌اند. شرایط غیرعادی و انسداد مرزی وضعیت کمک‌های بشردوستانه را محدود می‌کند. ۱۴ میلیون نفر به کمک‌های بشردوستانه نیاز دارند و این آمار یعنی نیاز به کمک‌های بشردوستانه در یمن بسیار بالاست. بدون گفت‌وگو با طرف مخاصمه این عملیات ممکن نخواهد بود.

◣ در مقایسه وضعیت شهرهای یمن کدام شهر وضعیت بهتر یا بدتری دارد؟

من نمی‌توانم واقعا بگویم کدام شهر شرایط بهتری دارد یا نه؟ من در صنعا و حدیده بودم و تفاوت فاحشی در نیازهای مردم در این شهرها ندیدم و برای همین دقیق نمی‌توانم بگویم کدام شهر بیشتر از جنگ تأثیر گرفته است. همه شهرها از جنگ تأثیر پذیرفته‌اند. در داخل شهرهای یمن، برخی از نیازها بسیار اساسی هستند و یک‌سری نیازها مثل موارد درمانی، آب تصفیه‌شده و غذا نیاز روزمره همه مردم است. استان‌ها و شهرهایی که از مراکز درمانی دور هستند، با چالش زیادی روبه‌رو هستند. نزدیک‌ترین فاصله روستاها به شهرها حدود پنج ساعت است و هیچ امکانی برای رساندن بیمار به بیمارستان وجود ندارد. معمولا در این شهرها مردم به خاطر بیماری‌هایی که به‌راحتی قابل‌درمان است، نه از جنگ که در شهرهای بزرگ در حال رخ‌دادن است، می‌میرند.

◣ آیا برآوردی از وضعیت مهاجران یمنی در بیرون یمن دارید؟

عدد واقعی از کسانی که از یمن فرار کرده یا پناه گرفته‌اند، نداریم. در مقایسه با سوریه و عراق، مردم یمن آن‌چنان امکاناتی برای فرار ندارند. سطح فقر این‌قدر زیاد بود که اگر می‌خواستند هم امکان فرار نداشتند. برخلاف سوری‌ها و عراقی‌ها که کمی ذخیره داشتند و توانستند پناهنده کشورهای اروپایی شوند، در اینجا علاوه بر فقر مالی، فرودگاه صنعا هم بسته است. حتی کسانی که نیاز به عملیات درمانی دارند نمی‌توانند از مسیر فرودگاه یا راه دریا از کشور خارج شوند. این امکان در سوریه از طریق قایق از ترکیه به یونان و از مسیر لیبی به ایتالیا با صرف چند هزار دلار ممکن است ولی یمنی‌ها چنین امکانی ندارند.

◣ آیا برآوردی از مشکلات انسانی در سوریه دارید؟

بعد از حدود هفت سال جنگ، میلیون‌ها نفر در سوریه جابه‌جا شده‌اند؛ اینها یا در داخل سوریه جابه‌جاشده یا به خارج از کشور رفته‌اند. اعداد در حال تغییرند. حدود یک میلیون نفر سوری در لبنان هستند. در مصر هم پناهنده سوریه وجود دارند. در اردن پناهنده‌های سوری یک میلیون نفر هستند. حدود ۴۵۰ هزار نفر از کُردهای سوری در کردستان عراق هستند. این جدا از کسانی است که به سمت اروپا مهاجرت کرده‌اند. در حال حاضر یک میلیون نفر در کمپ‌های آلمان زندگی می‌کنند. ممکن است اینها وضعیت مناسب‌تری در اروپا داشته باشند، ولی به‌طورکلی شرایط بشردوستانه در میان سوری‌ها بسیار وخیم است. نیمی از سوری‌ها خانه‌های خود را ترک کرده و به دلیل تخریب خانه‌ها نمی‌توانند دوباره به آنجا برگردند. شرایط بشردوستانه از دیدگاه بحث جابه‌جایی دشوار است. اما جنگ شهری در میان ساختمان‌ها ادامه دارد، به‌طور کامل جنگ زیرساخت‌های سوریه را نابود کرده است. این باعث شده که بزرگ‌ترین عملیات بشردوستانه کمیته بین‌المللی صلیب سرخ شامل تعمیر آب‌رسانی و منابع آب برای مردم سوریه باشد. در سوریه شبکه‌های عمرانی آسیب دیده است. در اینجا علاوه بر پاسخ سریع به نیازها، پاسخ طولانی‌مدت هم لازم است در نظر گرفته شود تا در طولانی‌مدت شرایط به صورت عادی برگردد.

◣ آیا نتیجه این بازدیدهای میدانی از مراکز جنگ‌زده و ابعاد آسیب‌های انسانی به سازمان ملل و سایر نهادهای بین‌المللی گزارش داده می‌شود و آیا گزارش‌ها در تصمیم‌گیری آنها تأثیرگذار است؟

ما به سازمان ملل و دیگر سازمان‌ها گزارش نمی‌دهیم. ما وقتی که مشاهدات میدانی داریم، فقط برای سنجش شرایط بشردوستانه است و آن چیزی که حس می‌کنیم و می‌خواهیم تغییر کند، در گفت‌وگوهای مستقیم و محرمانه با همه طرف‌های درگیر بیان می‌شود. ما می‌خواهیم طرف‌های درگیر به رفع یا حل این مشکلات کمک کنند. ما گزارش نمی‌نویسیم که چاپ کنیم که یک طرف را مقصر اعلام کنیم یا طرف دیگری را مظلوم بخوانیم. ما به‌عنوان سازمان بی‌طرف، طرف هیچ‌کدام از طرفین مخاصمات را نمی‌گیریم. روش اطلاع‌رسانی ما از مشاهدات میدانی و گفت‌وگوی میدانی با طرفین مخاصمه است. در واقع کمیته بین‌المللی صلیب سرخ مستقل است و به سازمان ملل گزارش نمی‌دهد. البته ما گاهی در اجلاس‌های سازمان ملل جایگاه ناظر داریم تا برای نشان‌دادن شرایط بشردوستانه در سازمان ملل شرکت و به مردم گزارش می‌دهد. سازمان صلیب سرخ مأموریت جهانی دارد تا در چارچوب کنوانسیون‌های ژنو و پروتکل‌های الحاقی به قربانیان مخاصمات و طرف‌های درگیر کمک انسانی کند.

◣ کنوانسیون‌های ژنو کمی بعد از جنگ جهانی ۱۹۴۹ تنظیم شده است؛ ولی الان روش جنگ و منطق حاکم بر جنگ تغییر کرده است. آیا فکر می‌کنید این کنوانسیون از وخامت هرچه بیشتر جنگ جلوگیری کند. آیا تفاوت ملموسی نسبت به این دوره احساس می‌شود یا نه؟

کنوانسیون‌های ژنو مثل کنوانسیون ۱۹۴۹ همچنان محور حقوق بین‌المللی بشردوستانه است؛ بعدا در پروتکل‌های الحاقی اول و دوم تکمیل‌تر شد و اینها پایه حقوق بین‌المللی بشردوستانه یا همان قوانین جنگ را گذاشتند. این قوانین بسیار ساده است: به غیرنظامی‌ها حمله نکنید، به کشتی‌شکستگان و اسرا احترام بگذارید و نیاز اینها تأمین شود. براساس کنوانسیون ژنو این موارد باید رعایت شود تا کرامت انسانی و کرامت غیرنظامی‌ها حفظ شود؛ اما وقتی این کنوانسیون شکل گرفت، بیشتر جنگ‌ها به واژه کمیته بین‌المللی صلیب سرخ مخاصمات مسلحانه بین‌المللی بودند. امروز با مخاصمات مسلحانه غیربین‌المللی روبه‌رو هستیم. مثل مورد سوریه، یمن و عراق. جدا از نوع درگیری که کمتر به صورت مخاصمات مسلحانه بین‌المللی هستند، چیزی که در این قوانین وجود دارد و صادق به شرایط جدید است، این است که باید طرفین به این قوانین احترام بگذارند؛ وگرنه این قوانین فایده‌ای ندارد. با توسعه روش جدید در جنگ آسیب زیادی به مردم رسیده و آمار مرگ‌ومیر افزایش یافته است. اگر این قوانین بشردوستانه مورد احترام باشد، آمار مردم آسیب‌دیده کمتر می‌شود.

مشکل دیگر این است که نه‌تنها نوع جنگ؛ بلکه محل جنگ هم عوض‌شده است. امروز جنگ‌ها نه در بیرون که در داخل شهرها اتفاق می‌افتد، این روش آسیب جدیدی به شهرها و شهروندان می‌زند. لازم است دولت که قوانین موجود بشردوستانه را امضا کرده‌اند، به آن احترام بگذارند. وظیفه کمیته بین‌المللی صلیب سرخ یادآوری وظیفه دولت‌ها برای حقوق بشردوستانه است. همچنان قوانین بین‌المللی حق بشردوستانه اولویت دارند و با درنظرگرفتن اینکه میلیون‌ها نفر از جنگ‌ها آسیب دیده‌اند، باید این قوانین مورد احترام باشد.

◣ اما در واقعیت رفتار دیگری را شاهد هستیم؛ با حمله به روستاها و شهرهای پرجمعیت برای تضعیف طرف دیگری به مراکز غیرنظامی حمله می‌کنند، حتی خود امدادگران هم زخمی می‌شوند. راهکار عملیاتی برای جلوگیری از این وضعیت چیست؟

میدان واقعی جنگ بسیار فجیع است. شهرهایی مثل حلب، رمادی، فلوجه و موصل از روی نقشه حذف شده‌اند. وقتی به عواقب جنگ در این شهرها نگاه می‌کنیم، همه چیز نابود شده است. هیچ‌چیز در این شهرها سالم نیست. گرچه روند حمله به غیرنظامیان برای وادارکردن دشمن تاکتیکی بود که در جنگ جهانی دوم معمول بوده، باید طبق کنوانسیون‌های ۱۹۴۹، کشورها براساس این کنوانسیون حمله هدفمند به غیرنظامیان را ممنوع کنند و باید ناقضان این قوانین تنبیه شوند. بیشتر کشته‌ها در یمن، سوریه و عراق غیرنظامیان بودند. در سوریه این رقم به ۵۰۰ هزار نفر می‌رسد و غیرنظامیان هزینه جنگ را می‌پردازند. درواقع عواقب وحشت از جنگ حتی تا پایان جنگ ادامه دارد. راه‌حل در دست سازمان‌های بشردوست نیست. راه‌حل در دست کسانی است که حاملان سلاح هستند. کسانی که ماشه را می‌چکانند و به طرف مقابل و مخاصمه به مناطق غیرنظامی حمله می‌کنند. علاوه بر ضربه‌زدن به همدیگر غیرنظامیان را می‌کشند. راه‌حل این است که طرفین به حقوق بین‌المللی بشردوستانه احترام بگذارند که به وسیله دولت‌ها و برای کاهش وحشت و آلام غیرنظامی‌ها تصویب شده است.

◣ صلیب سرخ در ایران با موضوعاتی روبه‌رو است؛ آیا مهاجران سوری و افغانستانی در ایران موضوع مورد بررسی هستند یا نه؟

شخصا اطلاعاتی درباره مهاجران سوری در ایران ندارم. کار کمیته بین‌المللی صلیب سرخ کمک به پناهندگانی است که در داخل کشور خود جابه‌جا شده‌اند و مهاجرانی که به کشور دیگری رفته‌اند، به‌طور خاص جزء وظایف بررسی ما نیست؛ اما برای مهاجرانی که از سوریه خارج شده‌اند و برای پناهندگی از مسیر مدیترانه به اروپا رفته‌اند، برنامه بازپیوند به خانواده را انجام می‌دهیم؛ مثلا پدری به ما می‌گفت پسر هشت‌ساله خود را به یونان فرستاده؛ ولی از سرنوشت او اطلاعی ندارند. ما این پسر را در ۲۴ ساعت پیدا کردیم و فهمیدیم که در یونان زنده است. خدمات ما برای مهاجران سوریه‌ای و عراقی به این شکل خدمات بازپیوند خانوادگی است؛ اما اطلاع دقیقی درباره این خدمات در ایران نداریم.

◣ چرا دفاتر صلیب سرخ جهانی در افغانستان بسته شده است؟

افغانستان چهارمین عملیات بزرگ بشردوستانه کمیته بین‌المللی صلیب سرخ است. اما در ماه‌های اخیر در چند مورد همکاران ما کشته شدند و آخرین مورد شلیک به قلب فیزیوتراپ اسپانیایی بود که این شرایط باعث نگرانی کارکنان شده است. وقتی شرایط خطرناک می‌شود ما کمی عقب آمده و شرایط را بررسی می‌کنیم. حقیقت این است که ما به‌عنوان سازمان بشردوستانه، نباید مورد حمله قرار بگیریم. برخی جاها هم به دلیل عدم نیاز دفاتر ما بسته شده است. افغانستان فعلی با سابق فرق کرده است اگرچه هنوز هم برخی آسیب دیده‌اند.

◣ افکار عمومی درباره سازمان‌های بین‌المللی پرسشی دارند؛ سازمان‌های بین‌المللی در مواجهه با موضوعات متعدد سوگیری دارند و بی‌طرف رفتار نمی‌کنند. کمیته بین‌المللی صلیب سرخ چه پاسخی برای این قضاوت دارد؟

من هم می‌پذیریم که انتقادهای زیادی به سازمان‌های بین‌المللی وجود دارد و عدم اعتمادهایی هم به آنها هست. این مسئله دلایل زیادی دارد. انتقادکردن از سازمان نامشروع است؛ شاید سازمان‌ها آن‌طور که باید به وظیفه خود عمل نکرده‌اند؛ اما ماهیت سازمان صلیب سرخ با ماهیت دیگر سازمان‌ها تفاوت دارد. اگر بر اساس این اصول عمل نکنیم بلافاصله عملیات بشردوستانه ما متوقف می‌شود.

ادامه در صفحه ۱۵

نگاه

خاورمیانه و بازی‌های ترامپ

آزاده بابایی‌نژاد

● منطقه پرتنش خاورمیانه هر روز شاهد پس‌لرزه‌های سفر دونالد ترامپ به عربستان است؛ از تغییرات اجتماعی در داخل این کشور گرفته تا دعوت رسمی از محمد بن سلمان برای سفر به اسرائیل. در پی جابه‌جایی مهره‌های هرم قدرت در ریاض، تعدادی از روزنامه‌های اسرائیلی همان زمان با اعلام پیش‌بینی تغییرات در کانون تصمیم‌گیری، به مقام‌های تل‌آویو پیشنهاد کردند در حال حاضر بهترین زمان برای نزدیکی به عربستان فرارسیده و دولتمردان می‌توانند از فرصت ایجادشده برای ائتلاف ضدتهران استفاده کنند، زیرا نبود روابط میان اعراب و اسرائیل همواره مانند سدی برای محافظت از منافع ایران در مقابل تل‌آویو عمل کرده؛ اما بهبود روابط می‌تواند این سد را از بین برده و ایران را در برابر فعالیت‌های اطلاعاتی و امنیتی رقیب نه‌تنها آسیب‌پذیرتر کند بلکه در صورت نفوذ اسرائیل در کشورهای منطقه، تلاش‌های تهران برای کمک مالی به گروه‌های تحت حمایتش و دورزدن تحریم‌ها از طریق کشورهای عربی و آفریقایی دشوار، پرهزینه و مخاطره‌آمیز خواهد بود. در همین ارتباط «شیمرت مائیر» روزنامه‌نگار اسرائیلی در صفحه توییتر خود ضمن ستایش ابتکار قطع روابط ریاض با قطر به عنوان متحد تهران در منطقه و نیز حامی گروه‌های به گفته او تروریستی، محمدبن سلمان، متصدی وزارت دفاع و مغز متفکر عملیات نظامی عربستان علیه یمن موسوم به «توفان قاطعیت» را ستود و از او به‌عنوان سیاست‌مدار کاربلد یاد کرد. مجموعه این عوامل موجب شد تل‌آویو عربستان را مجبور به ائتلافی استراتژیک با واشنگتن برای مقابله با ایران کند. در همین رابطه وزیر اطلاعات اسرائیل در مصاحبه با روزنامه اینترنتی ایلاف عربستان هشدار داده که ایران در حال ایجاد تأسیسات موشکی در لبنان است و اسرائیل «به هیچ قیمتی اجازه چنین کاری را نخواهد داد». او همچنین گفت اجازه انتقال سلاح‌های پیشرفته ایران از سوریه به حزب‌الله داده نمی‌شود. اسرائیل بارها به مواضع و اهدافی در خاک سوریه حمله کرده و گفته است که کاروان تسلیحاتی را هدف قرار داده است. این اولین مصاحبه وزیر اطلاعات اسرائیل با یک روزنامه سعودی است. ماه پیش هم این روزنامه با گادی آیزنکوت، رئیس ستاد کل ارتش اسرائیل مصاحبه کرد که او در آن ایران را بزرگ‌ترین تهدید برای منطقه خواند و گفت عربستان هرگز دشمن اسرائیل نبوده است. به گفته این وزیر اسرائیلی قرار است خط آهن حیفا-خلیج فارس برای دورزدن تنگه هرمز و باب‌المندب احداث شود. این خط راه‌آهن حیفا را به بیسان و آنجا را به گذرگاه زمین بین فلسطین اشغالی و اردن وصل می‌کند. حال باید دید مقام‌های عربستانی تا چه اندازه برای ائتلاف با اسرائیل وجاهت قائل‌اند؟

روزنه

در نشست وزیران خارجه ایران، ترکیه و جمهوری آذربایجان مطرح شد

افزایش صادرات نفت و گاز از تهران

● **شرق:** پنجمین نشست همکاری‌های سه‌جانبه ایران، ترکیه و جمهوری آذربایجان برگزار شد؛ روز چهارشنبه باکو میزبان محمدجواد ظریف و مولود چاوش‌اوغلو و المار محمد یاروف بود تا آنها درباره مسائل چندجانبه و منطقه‌ای گفت‌وگو کنند. علاوه بر مسائل منطقه‌ای مهم‌ترین محورهای موردبحث وزرای خارجه سه کشور مسائل اقتصادی مانند ترانزیت، حمل‌ونقل، انرژی، گمرک و حوزه‌های فنی- تجاری بود. محمدجواد ظریف روز سه‌شنبه برای شرکت در این نشست سه‌جانبه تهران را به مقصد باکو ترک کرد. او در اولین روز حضور خود در باکو، با «الهام علی‌اف»، رئیس‌جمهوری جمهوری آذربایجان دیدار کرد. به گزارش «ایسنا»، در این دیدار طرفین درباره راه‌های گسترش و تعمیق روابط دو کشور و مسائل منطقه گفت‌وگو و تبادل‌نظر کردند. ظریف قبل از حضور در نشست سه‌جانبه با ایرانیان مقیم باکو دیدار کرد. همچنین دیدار دوجانبه با مولود چاوش‌اوغلو و المار محمد یاروف داشت.بعد از پایان پنجمین نشست سه‌جانبه وزیران امور خارجه ایران، ترکیه و جمهوری آذربایجان، محمدجواد ظریف گفت: «در این جلسه توافق شد که همکاری‌های بخش خصوصی سه کشور افزایش پیدا کند». او با اشاره به بیانیه‌ای که بعد از پایان این نشست منتشر شد، گفت: «سه کشور تصمیم گرفتند همکاری‌هایشان در بخش خصوصی گسترش پیدا کند و ما از این موضوع خوشحال هستیم. در این راستا تصمیمات خوبی گرفته شد و در دور آینده مذاکرات این بخش را نیز وارد این جریان خواهیم کرد». بعد از پایان نشست سه‌جانبه چاوش‌اوغلو هم با انتشار پیامی در صفحه توییتر خود آن را «موفقیت‌آمیز» توصیف کرده و گفت: «این سه کشور باید همکاری‌های خود در زمینه انرژی را تقویت کنند». او در گفت‌وگو با خبرگزاری «آناتولی» گفته: «در نشست سه‌جانبه درباره راه‌های چگونگی تقویت روابطمان و اینکه چه گام‌هایی می‌توانیم به‌ویژه در حوزه انرژی و حمل‌ونقل برداریم، رایزنی کردیم. جمهوری آذربایجان و ایران دو کشور مهم در زمینه منابع انرژی هستند...

ادامه در صفحه ۱۵